

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра соціології

Соціологія цінностей

Спеціальність 054 Соціологія

Освітньо-професійна програма Врегулювання конфліктів та медіація

Курс	4
Семестр	8

Статус вибіркова дисципліна

Форма навчання Денна та заочна

ECTS	5,5
Годин	180

Семестровий контроль Залік

Індивідуальне завдання

Інформація про викладача

ПІБ	Василець Ольга Іванівна Старший викладач кафедри соціології
Профіль викладача	http://www.sociology.kpi.ua/faculty-2
e-mail	ovasilec@gmail.com

Розподіл годин та занять

Форма навчання	Аудиторні заняття					
	Лекції		Практичні		Лабораторні	
	заняття	години	заняття	Години	заняття	години
Денна	18	36	18	36	0	0
Заочна	2	4	4	8	0	0

Анотація навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Соціологія цінностей» полягає у формуванні у студентів низки компетентностей, як здатності вирішувати завдання, що постають перед ними як перед фахівцями та громадянами, у суспільній практиці повсякденного життя соціума.

здатність: визначати цінності особистості, групи, спільноти (від макрорівня до мезорівня і макрорівня), використовуючи кількісні та якісні методики соціологічних досліджень ;

здатність: проектувати моделі «потреби-цінності-мотиви діяльності» для різних суб'єктів суспільної практики;

здатність: прогнозувати проблемне поле взаємодій і надавати розробки щодо виховання толерантності та консенсусного вирішення конфліктів.

Основні завдання навчальної дисципліни полягають у тому, щоб:

- надати студентам відомості щодо понятійного апарату соціології цінностей;

- показати специфіку ціннісної проблематики з огляду соціологічної науки;

- розглянути основні питання соціологічної теорії цінностей;

- показати форми і механізми взаємозв'язку цінностей з культурою соціума, його соціальною структурою і типом особистості;

- показати чинники, форми прояву та наслідки ціннісних змін у соціокультурному просторі сучасності;

- прищепити студентам уміння аналізувати суспільні явища на підставі єдності пізнавального і ціннісного підходів до явищ та процесів практичної життєдіяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знати:

- предмет, структуру і функції соціології цінностей, її місце в системі соціальних і гуманітарних наук;
- процес становлення соціології цінностей як наукової дисципліни;
- понятійно-категоріальний апарат, основні наукові підходи в межах соціологічного вивчення цінностей;
- типологію, види, форми, стадії і структуру цінностей;
- механізми, функції та дисфункції цінностей;
- соціальні особливості цінностей.

вміти:

- використовувати ціннісний (соціологічний і міждисциплінарний) підхід при аналізі складних соціальних явищ і процесів;
- визначати соціальні чинники, що впливають на процес формування та функціонування цінностей в перехідному суспільстві;
- виокремлювати соціальні причини та пояснювати соціальні наслідки у дисфункціях мотивуючого потенціалу соціальних цінностей.
- практично застосовувати здобутки основних положень теорії та практики сучасних принципів та інструментів оцінки і вимірювання ціннісного світовідношення особи та групи;
- співвідносити декларовані цінності з реальними мотивами діяльності, враховуючи соціальний, культурний, політичний аспекти, а також відрефлексований і неусвідомлюваний рівні розгортання мотивації суб'єктів соціальної дії.

Навчальна дисципліна «Соціологія цінностей» є елементом професійної підготовки і формується з вибіркових дисциплін (Вибіркові освітні компоненти з міжфакультетського/факультетського/кафедрального Каталогів). Дисципліна «Соціологія цінностей» пов'язана з іншими навчальними дисциплінами. Засадничою для оволодіння матеріалами курсу є інформація, що її змогли опрацювати студенти під час вивчення таких дисциплін як: «Вступ до соціологічної професії», «Історія соціології», курсу «Загальна соціологія», «Соціологія безпеки та розвитку особистості», «Соціологія модерну та модернізації», «Сучасні соціологічні теорії», «Соціологія особистості, освіти та культури», «Соціологія девіантної поведінки», «Соціальна ідентичність та конфлікти в модерному соціумі» та інших. Таким чином, соціологія цінностей методологічно об'єднує усі дисципліни професійної складової, оскільки цінності є інтегративною основою існування як суспільства так і окремо взятої особи. Вивчення цінностей соціологією є необхідною умовою осмислення глибинних підстав суспільного життя і соціального порядку, а також соціокультурної динаміки суспільства.

Перелік тем

Розділ 1. Загальні відомості про проблеми типології цінностей в соціологічному та міждисциплінарному дискурсі поведінкових, соціальних, гуманітарних дисциплін.

Тема 1.1. Становлення соціології цінностей як галузі знань про ціннісні виміри соціокультурної дійсності.

Тема 1.2. Зміст соціології цінностей як навчальної дисципліни та науково-дослідницької програми. Критерії сучасної типології цінностей.

Тема 1.3. Історія становлення концепту «цінність». Аксиологія як окрема галузь наукового пізнання. Акмеологія у соціологічному дискурсі.

Тема 1.4. Особливості емпіричного дослідження цінностей в соціології. Методики формування і запровадження дослідницьких програм.

Тема 1.5. Зміст соціології цінностей як навчальної дисципліни та науково-дослідницької програми. Критерії сучасної типології цінностей.

Тема 1.6. Гносеологічні підходи до проблеми цінностей в історії науки. Поділ когнітивних і соціокультурних цінностей як взаємопов'язаних і як автономних.

Тема 1.7. Ціннісна проблематика в соціологічній теорії : від О.Конта до М.Вебера, і від Т.Парсонса до Н.Лумана.

Тема 1.8. Критерії сучасної класифікації цінностей. Фундаментальні цінності суспільства. Загальнолюдські цінності та цінності соціальних спільнот.

Розділ 2. Динамічний та структурний виміри у розгортанні цінностей як парадигмального чинника людської життєдіяльності та дослідницької соціологічної програми.

Тема 2.1. Критерії сучасної класифікації цінностей. Фундаментальні цінності суспільства. Загальнолюдські цінності та цінності соціальних спільнот

Тема 2.2. Процеси дослідження становлення цінностей особистості. Технології «побудови себе» за М.Фуко. Цінність самоосвіти..

Тема 2.3. Людина як суб'єкт і об'єкт оцінювальної діяльності з боку соціуму реального та віртуального

Тема 2.4. Соціальний запит, соціальне замовлення і трансформації ціннісних просторів особистості.

Тема 2.5. Загальнолюдські, конфесійні та національні цінності. Патріотизм як цінність і алгоритм практичної діяльності.

Тема 2.6. Орієнтація молоді на сучасні демократичні цінності і процеси державотворення в Україні .

Тема 2.7. Цінності, архетипи, ментальність: відповідність соціальним часово-просторовим координатам. Кристалізація конфліктних ситуацій.

Тема 2. 8. Європейське соціальне дослідження (ESS) як загальноєвропейський дослідницький проект з вивчення ціннісних орієнтацій, ставлень та поведінкових моделей різних суспільств Європи

Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ з/п	Результати навчання	Контрольні заходи оцінювання	Термін виконання
1	Знання предмета, структури та методологічних функцій соціології цінностей, її місця в системі соціальних і гуманітарних наук	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії; експрес-контрольна, залік	Тиждень 1-2
2	Знання щодо процесів становлення соціології цінностей як наукової дисципліни, формування її понятійно-категоріального апарату	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 2-17
3	Знання основних наукових підходи в межах соціологічного вивчення цінностей; їх	відповіді на семінарських	Тиждень 3

	типологію, види, форми, стадії і структуру механізми функціонування та соціальні-історичні особливості становлення ціннісного світу спільноти, соціуму, особистості.	заняттях; участь у груповій дискусії	
4	Уміння виокремлювати соціальні причини та пояснювати соціальні наслідки у дисфункціях мотивуючого потенціалу соціальних цінностей	відповіді на семінарських заняттях; презентація	Тиждень 4
5	Уміння визначати соціальні чинники, що впливають на процес формування та функціонування цінностей в перехідному суспільстві	відповіді на семінарських заняттях; експрес контрольна ²	Тиждень 5-17
6	Уміння застосовувати отримані під час вивчення курсу теоретичні знання, методичні та методологічні підходи у ситуаціях та вирішенні завдань, у конкретній професійній діяльності	відповіді на семінарських заняттях; модульна контрольна	Тиждень 6-10, 12
7	Уміння використовувати ціннісний (соціологічний і міждисциплінарний) підхід при аналізі складних соціальних явищ і процесів	відповіді на семінарських заняттях; модульна контрольна	Тиждень 10-11
8	Уміння працювати із парадоксальністю цінностей свободи, рівності й братерства як історичними презентаціями універсальних	Робота із кейсами на семінарських	Тиждень 13-17

	інтенцій, у їх сучасних форматах реалізації.	заняттях	
9	Досвід у практиці застосування здобутків з основних положень теорії та практики сучасних принципів та інструментів оцінки і вимірювання ціннісного світовідношення особи та групи	Робота із кейсами на семінарських заняттях	Тиждень 15
10	Уміння співвідносити декларовані цінності з реальними мотивами діяльності, враховуючи соціальний, культурний, політичний аспекти, а також відрефлексований і неусвідомлюваний рівні розгортання мотивації суб'єктів соціальної дії.	Імітаційні вправи	Тиждень 16-18

Форми, методи та технології навчання

Навчальні заняття з дисципліни «Соціологія цінностей» проводяться у формі лекційних та семінарських занять. На лекціях викладач формулює положення сучасних теорій щодо понять безпеки та соціалізації як складно-системних та комплексно детермінованих. Має місце демонстрація окремих епізодів художніх та документальних фільмів, експертних діалогів, тощо. Лекції відбуваються у інтерактивному форматі, коли викладач задає зустрічні запитання аудиторії щодо навчального матеріалу, може попросити дати оперативну відповідь на поточне запитання, вибудувати асоціативні зв'язки із матеріалом попередніх занять. Під час лекційних занять проходять 2 експрес-контрольні на знання ключових понять навчального курсу.

Домашня контрольна робота спрямована на відпрацювання навичок наукової роботи студентів, самостійного пошуку літератури, формулювання

гіпотез щодо соціально-політичних конфліктів сучасності. Тема домашньої контрольної роботи має довільний характер і обмежується лише предметом навчальної дисципліни. В процесі занять викладач може показувати студентам відео-матеріали, присвячені питанням врегулювання конфліктів.

Основною формою роботи на семінарському заняття є виступ, який поєднує комунікативні здатності студента з демонстрацією та закріпленням знань. Викладач оцінює як глибину, ширину, точність визначень під час виступу студента, його здатність оперативно реагувати на запитання аудиторії. Під час семінарського заняття додатково оцінюється активність студентів при формулюванні запитань, участь у дискусії, формулювання альтернативних гіпотез.

Навчальні ресурси

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
2. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> – Социология: теория, методы, маркетинг.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.
5. <https://nsuworks.nova.edu/pcs/about.html> – Peace and Conflict Studies Journal

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Виступи на семінарських заняттях	25	5	5	25

2.	Активність роботи на семінарських заняттях	15	3	5	15
3.	Експрес-контрольні на лекціях	20	5	4	20
4.	Домашня контрольна робота (ДКР)	20	20	1	20
5.	Модульна контрольна робота (МКР)	20	10	2	20
6.	Заохочувальні бали	10	10	1	10
	Всього				100

Семестрова атестація студентів

Обов'язкова умова допуску до заліку		Критерій
	чний рейтинг	$RD \geq 60$
2	Домашня контрольна робота (ДКР)	$RD \geq 12$

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою ¹

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо

¹ Оцінювання результатів навчання здійснюється за рейтинговою системою оцінювання відповідно до рекомендацій Методичної ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, ухвалених протоколом №7 від 29.03.2018 року.

RD < 60	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Можливість отримання оцінки «автоматом»: так.

Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, за умови зарахування ДКР, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею переведення. Якщо сума балів менша за 60, але ДКР зараховано, студент виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів за виконання ДКР та залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею переведення. Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів та має позитивну оцінку за ДКР, отримує залікову оцінку «автоматом».

Політика навчальної дисципліни

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
виступ у конференції / презентація тез	5 балів	За кожний тиждень затримки із поданням ДКР нараховуються	-2 бали
виступ у 2 турі Всеукраїнської студентської олімпіади	10 балів		
опублікація наукової статті	10 балів		

Відвідування занять

Відвідування лекційних і семінарських занять є обов'язковим.

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Пропущену модульну контрольну роботу можна написати повторно, але до моменту проставлення проміжної атестації з урахуванням часу, необхідного викладачу для перевірки роботи. Пропущені експрес-контрольні не відпрацьовуються.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Для оскарження контрольних заходів студент має подати заяву, у якій має бути вказана причина оскарження, наведені факти упередженості викладача. Викладач повинен обговорити дану заяву зі студентом особисто на консультації. В разі відсутності порозуміння щодо результату контрольного заходу, формується комісія з викладачів кафедри, яка оцінює процедуру проведення контрольного заходу та претензії студента. Комісія може вирішити провести контрольний захід повторно, або відхилити заяву. Рішення комісії є остаточним та оскарженню не підлягає.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами².

На першій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 20 і більше балів. На другій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 40 і більше балів. У випадку, якщо цей

² Рейтингові системи оцінювання результатів навчання: Рекомендації до розроблення і застосування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 20 с.

показник не відповідає вимогам, виставляється «не атестований». Відпрацювання «не атестації» здійснюється на консультаціях з викладачем шляхом усної відповіді на питання не засвоєного студентам матеріалу.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації ³		Тиждень 8	Тиждень 14
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг ⁴	≥ 20 балів	≥ 40 балів
	...	–	+

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Матриця відповідності результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

³ Там само.

⁴ Там само.

ПВ10 Соціологія цінностей			
Програмні результати навчання		Методи навчання	Форми оцінювання
ЗК2	Здатність спілкуватись державною мовою, як усно, так і письмово; розуміння ключових тенденцій соціально-історичного розвитку України, Європи та світу	Метод кейсів, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, експрес-контрольні роботи
ЗК8	Здатність критично оцінювати й переосмислювати накопичений досвід (власний і чужий), аналізувати свою професійну й соціальну діяльність	Проблемний, імітаційний, ділова гра	Практична перевірка, МКР
ЗН 1	Знання фундаментальних засад соціологічної теорії, її ключових понять, підходів, проблем, історії розвитку соціологічної науки	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, експрес-контрольні роботи, залік
ЗН2	Вміння проводити і організувати (самостійно і з командою) соціологічні дослідження	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький,	ДКР, практична перевірка

	в різних сферах соціального життя	проектування	
ФК3	Здатність прогнозувати розвиток соціальних процесів	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	ДКР, практична перевірка
ФК4	Здатність виявляти соціальну проблематику суспільних процесів	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	МКР, залік
УМ7	Уміння володіти методиками представлення і захисту своїх дослідницьких результатів	Дослідницький, метод кейсів	ДКР, презентація
УМ8	Уміння аналізувати соціальні процеси, вивчати громадську думку, критично оцінювати інформацію	Пояснювально-ілюстративний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, МКР, залік
УМ10	Уміння використовувати принципи та механізми налагодження ефективної комунікації, попереджувати та конструктивно	Метод кейсів, імітаційні методи	Практична перевірка

Соціологія цінностей

	вирішувати соціальні конфлікти на основі сучасних інформаційних та освітніх технологій		
--	---	--	--

